

Rättsspsykiatri i thrillerperspektiv

Dennis Lehanes. **Patient 67**. Översättning: Ulf Gyllenhak. 406 sidor. Stockholm: Bonniers förlag; 2003. ISBN 91-0-010143-5.

Recensent: Rolf Byström, distriktsläkare, Stockholm.

■ Hur angenämt är det inte att konstatera att skönlitteraturen ibland kan kasta nytt ljus över en förvirrad och omtumlad debatt och skärpa konturerna i ett dimhöljt landskap.

Debatten är rättsspsykiatri och dess roll i samhället. Boken heter »Patient 67«. Den kom ut på bokhandelsdiskarna mitt under jakten på utrikesminister Anna Lindhs mördare.

En roman? Thriller? Fallbeskrivning? Debattinlägg? Vad vet jag. På ytan är det en ganska hårt kramad berättelse om en gåtfull rättsspsykiatrisk institution utanför Boston, dit två federala poliser anländer för att utreda en patients spårlösa försvinnande. Tiden är 1950-tal, tidsandan präglas av kalla kriget, men det är något som inte stämmer.

Dennis Lehane tillhör den yngre generationen av amerikanska författare som rör sig i gränslandet mellan den litterärt ambitiösa romanen och den svettösa thrillern. Han gör det bra. Mycket bra.

Ställer frågor om psykiatri

På svenska biodukar går just nu Clint Eastwoods filmatisering av Lehanes förra roman »Rött regn«. Men den nya boken är mycket bättre. »Patient 67« ställer en mängd frågor om psykiatri, kanske framför allt rättsspsykiatri, och den komplicerade roll läkaren tvingas spela då han måste välja mellan patientens väl och samhällsnyttan.

Alla som mött patienter i olika former av psykos, särskilt de smygande paranoidea tillstånden, vet att horisonten ibland kan skymmas och att marken kan gunga under den mest kallhamrade klinikers fötter. Vad är det egentligen som händer?

Lehane spinner mycket skickligt på detta tema, och när vanföreställningarna sprider sig ända in över läkarronder och journaler och kanske ännu längre ... ja, då börjar det bli riktigt obehagligt.

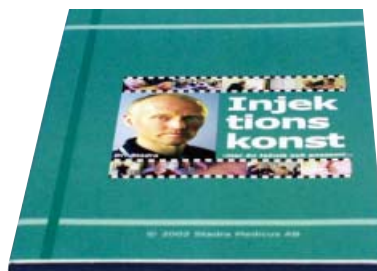
Sval och stram berättarstil

Visst rymmer väl romanen några skålpund antipsykiatri. Neuroleptika är av ondo, och ibland kan det nog kantra en hel del åt »Gökboet«. Men ändå, Lehane skruvar åt muttrarna rejält och i slutkapitlet händer saker som inte skall omtalas

här. Stilen är raffinerat sval, på ytan en stram berättelse, men med inskjutna, nästan barocka inslag, där stormvindarna längs Massachusettskusten lika väl kan vara intracerebrala. Och som sagt, det blir bara värre mot slutet.

Julkupp att skrämmas med

Slå in den! Lacka, och ge den till någon doktor som behöver piggas upp och skrämmas lite!

Visualiserad handledning i injektionsterapi

Roger Stadra. **Injektionskonst – mer än teknik och anatomi**. CD-ROM-film för Windows media, player 6.0 eller senare. Stockholm: Stadra Medicus AB; 2003.

Recensent: Ingemar Söderlund, specialist i invärtesmedicin, Svensk förening för ortopedisk medicin, Helsingborg.

■ Läkarens uppgift är att lindra sjukdomssymtom när bot inte går att ge. Smärttillstånd som utgår från rörelseorganen är exempel på sjukdomstillstånd som kan kronifieras. Det belastningsassocierade smärttillståndet blir en plåga för patienten och ett bekymmer för läkaren. Ett mål i behandlingen är att reducera smärtan till för patienten hanterbara och för terapeuten behandlingsbara nivåer. De muskuloskelettala smärttillstånden har alltid multifaktoriell bakgrund. Det finns hos alla smärtpatienter anatomiska strukturer som blivit belastningsöverkänsliga. Svårigheten för dagens läkare är att kunskaper och färdigheter inom detta område inte lärs ut i den vanliga läkarutbildningen. Diagnostik, lokal behandling och allmän behandling får läkaren lära sig på egen hand, när smärtpatienterna börjar trängas i väntrummet.

För diagnostik och smärtlindring

Lokalt injicerat bedövningsmedel, ofta i kombination med kortison, mot den

smärtgivande vävnaden är en utomordentlig metod att både bekräfta diagnos och samtidigt ge lindring. Förutsättningen för att läkaren skall kunna använda sig av den metoden är kunskap om rörelseorganens anatomi och fysiologi. Med detta och en handledd utbildning kan läkaren snabbt tillägna sig både kunskap och färdighet i behandling av kroppsliga smärttillstånd.

Eftersom inte läkare idag har fria möjligheter att vidareutbilda sig inom detta fält, som en del av postgraduateutbildning, blir därför andra vägar till kunskap desto viktigare.

En rak väg till kunskap

Läkaren och läraren Roger Stadra har lyckats sammanfatta och på ett föredömligt sätt framföra den svåra konsten att behandla smärta i rörelseorganen med välriktad injektionsterapi. Med hjälp av modern visualiseringsteknik (CD-ROM) visar han vägen till diagnos, behandling och differentialdiagnos. »Injektionskonst« är en direkt handledning i den svåra konsten att utföra lokal injektionsterapi för att ge patienten smärtlindring, en diagnos och förhoppning om minskad smärta.

Roger Stadra följer den pedagogiska tradition som Daniel C Moore sammanfattade 1953 i sin lärobok för »general practitioners, regional block for those blocks often used in an everyday practice«.

Näst efter Stadras egna kurser är läroCDn »Injektionskonst« den rakaste vägen till kunskap och färdigheter för den läkare som vill utveckla sin skicklighet på det här området.

Vinnare i boklotteriet

Följande prenumeranter har vunnit Robert M Sapolskys bok »Varför zebor inte får magsår« från Natur och Kultur, som lottades ut i nr 47/03:

Ann Engström, Stockholm
Monica Cardell, Lund
Karl Pontén, Stockholm
Per-Erik Åbom, Jönköping
Christel Pakarinen, Karuna, Finland

Vi gratulerar vinnarna och tackar alla er som deltagit i vårt boklotteri genom att sända in vykort. Ni som inte vann den här gången, ge inte upp! Det kommer fler chanser med nya spännande böcker.